

KONVENCIJA O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU JUGOSLAVIJE I BELGIJE

Predsednik Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Njegovo Veličanstvo Kralj Belgijanaca, u želji da obezbede korišćenje zakonodavstva o socijalnom osiguranju koja su na snazi u obema Državama ugovornicama, licima na koja se ova zakonodavstva primenjuju ili su bila primenjivana, odlučili su da zaključe Konvenciju i u tu svrhu naimenovali svoje punomoćenike i to:

Predsednik Federativne Narodne Republike Jugoslavije:

Njegovu Ekselenciju Gospodina Momu Markovića, predsednika Odbora za socijalnu politiku i narodno zdravlje Saveznog izvršnog veća, i Gospodina ing. Gustava Vlahova, Sekretara za pitanja rada i radnih odnosa Saveznog izvršnog veća.

Njegovo Veličanstvo Kralj Belgijanaca:

Njegovu Ekselenciju Georges Delcoigne-a, Ministra Belgije u Beogradu, i Njegovu Ekselenciju gospodina Leon-Eli Troclet-a, Ministra rada i socijalnog osiguranja.

Deo I OPŠTA NAČELA

Član 1.

Belgijski ili jugoslovenski radnici i lica koja su s njima izjednačena prema zakonodavstvima o socijalnom osiguranju nabrojanim u čl. 2. ove Konvencije, potpadaju pod pomenuta zakonodavstva koja se primenjuju u Jugoslaviji ili Belgiji i uživaju prava kao i članovi njihove porodice pod jednakim uslovima kao i državljani svake od tih zemalja.

Član 2.

1. Zakonodavstva o socijalnom osiguranju na koja se primenjuje ova konvencija jesu:

u Belgiji:

- a) zakonodavstvo o osiguranju u slučaju bolesti i iznemoglosti radnika, službenika rudara i mornara trgovačke mornarice,
- b) zakonodavstvo o starosnoj i porodičnoj penziji radnika, službenika rudara i sa njima izjednačenih lica i mornara trgovačke mornarice, kao i zakonodavstvo o starosnoj i porodičnoj penziji lica u radnom odnosu,
- c) zakonodavstvo o dodacima na decu lica u radnom odnosu,
- d) zakonodavstvo o nesreći na poslu, uključujući tu i zakonodavstvo koje se odnosi na mornare,
- e) zakonodavstvo o profesionalnim oboljenjima,
- f) zakonodavstvo o organizaciji pomoći nezapošljenima i plaćanju privremene naknade iz pula mornara trgovačke mornarice;

u Jugoslaviji:

- a) zakonodavstvo o socijalnom osiguranju,
- b) zakonodavstvo o dodacima na decu,
- c) zakonodavstvo o organizovanju i finansiranju zapošljavanja i pomoći nezapošljenim radnicima.

Odredbe ove konvencije primeniće se na mornare trgovačke mornarice posle zaključenja spazuma između dve zemlje ugovornice.

2. Ova konvencija će se primenjivati i na zakonodavna i na normativna akta koja su izmenila ili dopunila ili koja će izmeniti ili dopuniti zakonodavstva nabrojana u st. 1. ovog člana.

Međutim, ona će se primeniti:

- a) na zakonodavna ili normativna akta koja bi obuhvatila neku novu granu socijalnog osiguranja samo ako o tome bude usledio sporazum između Zemalja ugovornica;
- b) na zakonodavna i druga normativna akta kojima će se postojeća uređenja socijalnog osiguranja proširiti na nove kategorije korisnika - samo ako u tom pogledu Vlada zainteresovane zemlje ne saopšti Vladi druge zemlje svoje protivljenje u roku od tri meseca od dana službenog objavljivanja odnosnih akata.

Član 3.

1. Radnici i lica sa njima izjednačena, po zakonodavstvima koja se primenjuju u svakoj od Zemalja ugovornica, zaposleni u jednoj od tih zemalja, potpadaju pod zakonodavstva, koja su na snazi u mestu njihovog rada.

2. Načelo postavljeno u st. 1. ovog člana, ima sledeće izuzetke:

- a) radnici i lica sa njima izjednačena koji su u drugoj zemlji, van one u kojoj redovno prebivaju, zaposleni od preduzeća koje ima svoje sedište u zemlji njihovog redovnog prebivališta i kome oni redovno pripadaju, ostaju podvrgnuti zakonodavstvima koja su na snazi u zemlji njihovog redovnog rada, ukoliko se njihovo zaposlenje na području druge zemlje ne produži preko dvanaest meseci; u slučaju kad ovo zaposlenje, produžujući se zbog nepredviđenih okolnosti preko prvobitno predviđenog trajanja, prekorači dvanaest meseci primena zakonodavstva koje je na snazi u zemlji u kojoj je mesto njihovog redovnog rada, moći će se izuzetno zadržati uz saglasnost vrhovnih administrativnih vlasti one zemlje u kojoj se nalazi mesto prigodnog rada; Zahtev za produženje mora se podneti pre isteka roka od 12 meseci.
- b) radnici i lica sa njima izjednačena javnih ili privatnih saobraćajnih preduzeća jedne od Zemalja ugovornica, zaposleni u drugoj zemlji bilo stalno, bilo prolazno, bilo kao ambulantno osoblje, potpadaju isključivo pod odredbe koje su na snazi u zemlji u kojoj preduzeće ima svoje sedište ukoliko nemaju prebivalište u zemlji gde rade;
- c) radnici i lica sa njima izjednačena zvaničnih administrativnih ustanova koji su upućeni iz jedne Zemlje ugovornice u drugu, potpadaju pod odredbe koje su na snazi u zemlji iz koje su upućeni.

3. Nadležne vrhovne upravne vlasti Država ugovornica moći će predvideti zajedničkim sporazumom izuzetke od pravila izraženih u st. 1. ovog člana. One će se isto tako moći sporazumeti da se izuzeci predviđeni u st. 2. neće primeniti u izvesnim posebnim slučajevima.

Član 4.

Odredbe st. 1. člana 3. primeniće se na radnike i lica s njima izjednačena, ma koje bilo njihovo državljanstvo, koji su zaposleni u jugoslovenskim ili belgijskim diplomatskim ili konzularnim predstavništvima ili u ličnoj službi službenika tih predstavništava.

Međutim:

- 1) diplomatski i konzularni službenici od karijere, podrazumevajući tu i službenike koji pripadaju kadru kancelarijskog osoblja, izuzeti su od primene ovog člana;
- 2) radnici ili lica sa njima izjednačena koji su državljani zemlje koju zastupa diplomatsko ili konzularno predstavništvo, potpadaju pod zakonodavstvo zemlje porekla. Oni mogu, ipak, pod rezervom prethodnog odobrenja vrhovnih upravnih vlasti dveju Zemalja ugovornica, potpadati pod zakonodavstvo zemlje mesta rada.

Član 4 bis

Ako zakonodavstvo jedne strane ugovornice predvidi smanjenje, ukidanje ili obustavu nekog davanja iz socijalnog osiguranja zbog istovremenog uživanja ovog davanja i nekog drugog davanja iz socijalnog osiguranja ili neke zarade davanje stečeno na osnovu zakonodavstva druge zemlje ugovornice ili zarada ostvarena na teritoriji druge zemlje ugovornice istaće se takođe protiv korisnika davanja.

Međutim, ovo pravilo ne primenjuje se na davanja koja su stečena shodno odredbama člana 12. i treće glave drugog dela ove konvencije

Deo II

POSEBNE ODREDBE

Glava I

Osiguranje u slučaju bolesti i materinstva

Član 5.

Radnici i lica s njima izjednačena koji pređu iz Belgije u Jugoslaviju ili obratno, kao i lica koja izvode od njih svoja prava i žive s njima u zajedničkom domaćinstvu u zemlji u kojoj je mesto njihovog novog rada, imaju pravo na davanja iz osiguranja u slučaju bolesti koje postoji u toj zemlji, ukoliko:

- 1) u toj zemlji obavljaju rad u radnom odnosu ili sa njim izjednačen rad;
- 2) su bili sposobni za rad prilikom poslednjeg ulaska na teritoriju te zemlje;

3) ispunjavaju uslove koji se traže za uživanje tih davanja prema zakonodavstvu zemlje njihovog novog mesta rada, uzimajući u obzir periode osiguranja navršene u zemlji koju napuštaju i periode osiguranja posle stupanja u članstvo osiguranja u zemlji njihovog novog mesta rada.

Član 6.

Radnici i lica s njima izjednačena koja pređu iz Belgije u Jugoslaviju ili obratno, kao i lica koja izvode od njih svoja prava i žive sa njima u zajedničkom domaćinstvu u zemlji u kojoj je mesto njihovog novog rada, imaju pravo na davanja iz osiguranja u slučaju materinstva koja postoje u toj zemlji, ukoliko:

- 1) u toj zemlji obavljaju rad u radnom odnosu ili sa njim izjednačen rad;
- 2) ispunjavaju uslove koji se traže za uživanje tih davanja sa stanovišta zakonodavstva zemlje njihovog novog mesta rada, uzimajući u obzir periode osiguranja navršene u zemlji koju napuštaju i periode posle stupanja u članstvo osiguranja u zemlji njihovog novog mesta rada.

Član 7.

Pravilo iz člana 5. pod (3), člana 6. pod (2) i člana 30. pod (2) primenjuje se samo ako zapošljenje u zemlji novog mesta rada nastane u roku od mesec dana računajući od dana kada je zapošljenje prestalo u zemlji ranijeg mesta rada.

Član 8.

Odredbe zakonodavstva jedne od Zemalja ugovornica na osnovu kojih se priznaju davanja kad je osigurani slučaj nastao u određenom roku posle prestanka zaposlenja uz platu ili sa ovim izjednačenog zaposlenja, važe i onda kada osigurani slučaj nastane u drugoj Zemlji ugovornici.

Član 8. bis

Članovi porodice radnika ili lica s njim izjednačenog koji ima pravo na davanja na osnovu zakonodavstva zemlje u kojoj je osiguran, uživaju davanja u naturi iz osiguranja u slučaju bolesti – materinstva kad prebivaju na teritoriji druge zemlje ugovornice a ne zemlje u kojoj je radnik osiguran, ukoliko nemaju pravo na davanja u naturi prema zakonodavstvu zemlje u kojoj prebivaju.

Sticanje prava na pomenuta davanja određuje se prema odredbama zakonodavstva zemlje u kojoj je radnik osiguran. Članovi porodice kao i obim trajanja i način pružanja davanja određuje se prema odredbama zakonodavstva zemlje prebivališta.

Ustanova zemlje u kojoj je radnik osiguran nadoknađuje ustanovi zemlje prebivališta tri četvrtine troškova ovih davanja. Vrhovne upravne vlasti zemalja ugovornica mogu odlučiti da se ovo naknađivanje vrši u paušalnom iznosu koji one odrede.

Član 8. ter

Radnici ili lica s njima izjednačena kojima je priznato pravo na davanja na osnovu zakonodavstva jedne zemlje ugovornice kao i članovi porodice, zadržavaju to pravo kad u drugoj zemlji prebivaju pod uslovom da nadležna ustanova zemlje u kojoj je radnik osiguran odobri ovu promenu prebivališta.

Odredbe člana 8. bis, st. 2. i 3. primenjuju se analogno.

Član 9.

1. Kad uživalac penzije priznate na osnovu zakonodavstva obe zemlje ugovornice ima pravo na davanja u naturi na osnovu zakonodavstva zemlje ugovornice na čijoj teritoriji prebiva uzimajući u obzir ukupno trajanje perioda osiguranja navršenih u obema zemljama, ova davanja pruža tom uživaocu i licima koja od njega izvode svoja prava nosilac osiguranja u zemlji prebivališta i na teret ovog nosioca.

2. Kad uživalac penzije priznate samo na osnovu zakonodavstva jedne zemlje ugovornice, prebiva na teritoriji druge zemlje ugovornice, njemu i licima koja od njega izvode svoja prava, davanja u naturi pruža nosilac osiguranja u zemlji prebivališta, kao da je zainteresovano lice bilo uživalac penzije na osnovu zakonodavstva ove poslednje zemlje.

Sticanje prava na ova davanja određuje se prema odredbama zakonodavstva zemlje koja duguje penziju. Obim, trajanje i način na koji se pružaju davanja, određuju se prema odredbama zakonodavstva zemlje prebivališta.

Ova davanja naknađuje nadležni nosilac osiguranja zemlje koja priznaje penziju, osim ako zainteresovano lice u zemlji prebivališta ima pravo, po drugom osnovu, na ta davanja.

3. Vrhovne upravne vlasti zemalja ugovornica mogu odlučiti da se naknađivanje iz tačke 2. ovog člana vrši u paušalnom iznosu koji one odrede.

Član 10.

Osiguranici, korisnici starosne, invalidske ili udovičke penzije, priznate bilo prema ovoj Konvenciji, bilo samo na osnovu nacionalnog zakonodavstva jedne ili druge Zemlje ugovornice, kao i radnici i lica koja su s njima izjednačena i lica koja iz njih izvode svoja prava a koja prate osiguranika za vreme njegovog boravka koji u jednoj od Zemalja ugovornica ne traje duže od roka koji će se odrediti administrativnim sporazumom, uživaju davanja u naturi iz osiguranja u slučaju bolesti i osiguranja u slučaju materinstva prema zakonodavstvu mesta prebivališta, ukoliko mogu da polažu pravo na ta davanja prema zakonodavstvu zemlje članstva u socijalnom osiguranju.

Davanja naknađuju nosioci osiguranja zemlje članstva u socijalnom osiguranju u granicama skala propisanih u mestu prebivališta.

Glava II

OSIGURANJE U SLUČAJU IZNEMOGLOSTI

Član 11.

1. Belgijskim ili jugoslovenskim radnicima i licima s njima izjednačenim koji su uzastopno ili naizmenično u obema Zemljama ugovornicama billi začlanjeni kod jednog ili kod više nosioca invalidskog osiguranja, periodi osiguranja navršeni u tom osiguranju ili sa njima izjednačeni periodi prema zakonodavstvu pomenutog osiguranja, sabiraju se pod uslovima predviđenim u st. 1 i 2 člana 17, i to kako u cilju određivanja prava na novčana davanja ili na davanja u naturi, tako i u cilju očuvanja ili uspostavljanja tih prava.

2. Davanja u novcu iz osiguranja u slučaju iznemoglosti određuju se prema odredbama zakonodavstva koje se primenjivalo na zainteresovano lice u trenutku kad je nastala radna nesposobnost koja je izazvala iznemoglost, a padaju na teret nadležnog nosioca osiguranja u smislu tok zakonodavstva.

Član 12.

Odstupajući od odredaba st. 2. člana 11, prava na davanja iz osiguranja u slučaju iznemoglosti radnika koji su bili zaposleni u rudnicima u Belgiji i Jugoslaviji određuju se prema pravilima definisanim u st. 4. člana 17. kad uzimajući u obzir sabiranje, ovi radnici ispunjavaju uslove predviđene za priznanje invalidske penzije po posebnom belgijskom zakonodavstvu o penzijama rudarskih radnika i lica koja su s njima izjednačena, ukoliko periodi osiguranja dostižu u svakoj od dveju zemalja minimum od godinu dana predviđen u pomenutom st. 4.

Član 13.

Ako je osiguranik na dan kad je nastala bolest ili nesreća, koja je prouzrokovala iznemoglost, bio zaposlen u zemlji van one zemlje kojoj pripada nosilac osiguranja koji je obavezan na davanja, treba kod određivanja visine naknade umesto plate, penzije ili invalidnine, uzeti u obzir nadnice priznate u zemlji nosioca osiguranja, koji je obavezan na davanja radnicima one profesionalne kategorije kojoj je pripadalo zainteresovano lice u tom vremenu.

Član 14.

Ako posle obustave ili ukidanja materijalnog obezbeđenja za vreme produženog bolovanja, penzije ili invalidnine, osiguranik ponovo uspostavi svoje pravo, isplatu davanja preuće onaj nosilac osiguranja koji je obavezan na prvobitno određeno materijalno obezbeđenje, penziju ili invalidninu, ukoliko je stanje iznemoglosti prouzrokovano bolešću ili nesrećom koje su uslovile dodeljivanje tog materijalnog obezbeđenja, penzije ili invalidnine.

Član 15.

Za sticanje prava na materijalno obezbeđenje za vreme produženog bolovanja, na penziju ili invalidninu, trajanje, za koje je trebalo da zainteresovano lice primi davanja u novcu, koja su mu po osnovu osiguranja u slučaju bolesti isplaćivana pre određivanja materijalnog obezbeđenja, penzije ili invalidnine, u svakom slučaju je ono koje je predviđeno zakonodavstvom zemlje u kojoj je on radio u vremenu kada je nastala nesreća ili bolest koja je prouzrokovala iznemoglost.

Član 16.

Materijalno obezbeđenje za vreme produženog bolovanja, penzija ili invalidnina pretvara se po potrebi, u starosnu penziju pod uslovima koji su predviđeni zakonodavstvom na osnovu kojeg je ona bila priznata.

Glava III

OSIGURANJE U SLUČAJU STAROSTI I SMRTI (PENZIJE)

Član 17.

1. Za jugoslovenske ili belgijske radnike i lica s njima izjednačena, koji su uzastopno ili naizmenično bili u obema Zemljama ugovornicama začlanjeni kod jedne ili više nosilaca osiguranja u slučaju starosti ili u slučaju smrti (penzije), periodi osiguranja navršeni kod odnosnih nosilaca osiguranja kao i periodi koji se izjednačuju sa periodima osiguranja u smislu odnosnih uređenja socijalnog osiguranja, sabiraju se, pod uslovom da se ne poklapaju, kako u cilju određivanja prava na davanja, tako i u pogledu očuvanja i uspostavljanja tih prava.

Periodi koji se imaju uzeti u obzir kao izjednačeni sa periodima osiguranja jesu u svakoj zemlji oni periodi koje kao takve smatra zakonodavstvo te zemlje.

Svaki period priznat kao izjednačen sa periodom osiguranja istovremeno na osnovu jugoslovenskog i belgijskog zakonodavstva uračunava se, radi određivanja davanja, od strane organa socijalnog osiguranja zemlje u kojoj je zainteresovano lice radilo poslednji put pre perioda o kome se radi.

2. Kad zakonodavstvo jedne od Zemalja ugovornica podvrgava priznanje izvesnih koristi uz uslov da su periodi navršeni u izvesnoj profesiji za koju važi posebno socijalno osiguranje, sabiraće se, za sticanje prava na te koristi, samo oni periodi koji su navršeni u jednom ili više odgovarajućih posebnih osiguranja u drugoj zemlji.

Ako u jednoj od zemalja ugovornica ne postoji za takvu profesiju posebno socijalno osiguranje, periodi osiguranja navršeni u odnosnoj profesiji u jednom od osiguranja navedenih u gornjem paragrafu, ipak će se sabirati.

Pošto u Jugoslaviji ne postoji posebno penziono osiguranje rudara:

a) moći će se sabirati sa periodima navršenim u posebnom belgijskom penzionom osiguranju rudara i lica koja su s njima izjednačena i periodi navršeni u jugoslovenskim rudnicima koji bi potpadali pod posebno belgijsko osiguranje da su se nalazili u Belgiji;

b) uzeće se u obzir kao izjednačeni sa periodima osiguranja samo oni periodi koje kao takve smatra zakonodavstvo svake zemlje i koji su bili navršeni bilo neposredno pre bilo neposredno posle jednog perioda navršenog u rudnicima. Ove periode uračunava, u cilju određivanja davanja, nosilac socijalnog osiguranja one zemlje u kojoj je osiguranik radio u rudnicima neposredno, pre tih perioda; ako osiguranik nije radio u rudnicima pre pomenutih perioda, ove periode uračunava nosilac socijalnog osiguranja one zemlje u čijim je rudnicima on radio neposredno posle tih perioda.

Zaposlenja u Belgiji, za koja jugoslovensko zakonodavstvo predviđa povoljnije uslove za sticanje prava na penziju i za određivanje visine davanja, biće uzeta u obzir kod priznanja prava na penziju saglasno odredbama jugoslovenskog zakonodavstva.

Administrativnim sporazumom regulisaće se modaliteti primene odredaba ovog paragrafa.

3. Kad zakonodavstvo jedne od Zemalja ugovornica uslovljava priznanje izvesnih koristi da su periodi navršeni u izvesnoj profesiji koja potpada pod posebno socijalno osiguranje i kad na osnovu pomenutih perioda nije moglo biti priznato pravo na

koristi predviđene pomenutim posebnim osiguranjem, ovi periodi će se smatrati kao valjani u cilju određivanja koristi koje su predviđene opštim socijalnim osiguranjem.

4. Primanja na koja osiguranik može polagati pravo kod svakog od zainteresovanih nosilaca osiguranja, određuje se, u načelu, smanjenjem iznosa onih davanja na koja bi on imao pravo, kad bi zbir svih perioda navedenih u gornjim st. 1. i 2. bio navršen kod odgovarajućeg nosioca osiguranja i to tako da se ovaj iznos smanji u srazmeri trajanja perioda navršenih kod tog nosioca osiguranja.

Svaki nosilac osiguranja ustanovljuje prema svom zakonodavstvu i uzimajući u obzir zbir perioda osiguranja, bez obzira u kojoj su od zemalja navršeni, da li zainteresovano lice ispunjava uslove za sticanje prava na davanja predviđena tim zakonodavstvom.

On određuje, po pravilu, iznos davanja na koja bi zainteresovano lice imalo pravo kad bi svi sabrani periodi osiguranja bili navršeni isključivo pod njegovim zakonodavstvom i smanjuje taj iznos u srazmeri trajanja perioda navršenih pod tim zakonodavstvom.

Međutim, nikakva davanja neće snositi nosilac osiguranja kad periodi osiguranja navršeni pod zakonodavstvom, koje se na njega odnosi, ne iznose ukupno najmanje godinu dana u kojoj treba da je ispunjen godišnji minimum stvarnih radnih dana ili dana koji su izjednačeni sa stvarnim radom koji je predviđen tim zakonodavstvom; u tom slučaju nosilac osiguranja druge zemlje u celosti snosi teret davanja na koja osiguranik ima pravo prema zakonodavstvu koje se odnosi na tog nosioca, uzimajući u obzir zbir svih perioda osiguranja.

5. Ako prema zakonodavstvu jedne zemlje ugovornice pravo na penziju nije uslovljeno navršavanjem staža, već se stiže iz godine u godinu, zainteresovani nosilac osiguranja u toj zemlji može to pravo na penziju da izračuna neposredno i isključivo prema periodima osiguranja navršenim u toj zemlji i periodima koji su izjednačeni sa periodima osiguranja u smislu zakonodavstva te zemlje, pod uslovom da iznos tako izračunate penzije daje rezultat ekvivalentan iznosu penzije izračunate prema pravilima iz tač. 1. do 4.

Član 18.

Kad jedan osiguranik, uzimajući u obzir zbir perioda osiguranja navedenih u st. 1. i 2. člana 17. ne ispunjava istovremeno uslove koji se traže po zakonodavstvima obeju zemalja, njegovo pravo na penziju ustanoviće se prema svakom zakonodavstvu onda kad ispuni odnosne uslove.

U slučaju predviđenom u prvom stavu, revizija već određene penzije vrši se shodno odredbama člana 17. računajući od dana kad je pravo na penziju ustanovljeno prema zakonodavstvu druge zemlje ugovornice.

Član 19.

1. Odstupanjem od odredaba člana 17, priznanje rudarima prevremene penzije, predviđene belgijskim posebnim zakonodavstvom, rezervisano je za ona zainteresovana lica koja ispunjavaju uslove koje traži to zakonodavstvo, uzimajući u obzir zaposlenje samo u belgijskim ugljenokopima.

2. Pravo na kumuliranje prerane ili starosne penzije, koje je predviđeno belgijskim posebnim zakonodavstvom, sa rudarskom zaradom, priznaje se pod uslovima i u

granicama određenim tim zakonodavstvom samo zainteresovanim licima koja nastave da rade u belgijskim ugljenokopima.

Član 20.

Svaki osiguranik, u času sticanja prava na penziju, može da se odrekne korišćenja odredaba čl. 17. ove Konvencije. Primanja na koja ona može da polaže pravo po osnovu svakog od nacionalnih zakonodavstava odrediće tada zasebno svaki od zainteresovanih nosilaca osiguranja, nezavisno od perioda osiguranja ili izjednačenih perioda navršenih u drugoj Zemlji.

Član 20. bis

Odredbe čl. 17, 18. i 20. primenjuju se analogno na porodične penzije

Glava IV

ZAJEDNIČKE ODREDBE O OSIGURANJU U SLUČAJU IZNEMOGLOSTI I STAROSTI

Član 21.

Ako zakonodavstvo jedne od zemalja ugovornica uslovljava isplatu invalidskih, starosnih ili porodičnih penzija prebivalištem, ovaj uslov neće se isticati protiv belgijskih ili jugoslovenskih državljana dok prebivaju u jednoj od dve zemlje ugovornice

Član 22.

Brisan ("Sl. list SFRJ-Međunarodni ugovori", br. 34/70)

Glava V

DODACI NA DECU

Član 23.

1. Ako nacionalno zakonodavstvo uslovljava sticanje prava na dodatak na decu navršenjem perioda rada ili s njima izjednačenih perioda, uzimaće se u obzir periodi navršeni u jednoj i u drugoj zemlji.

2. Jugoslovenski radnici zapošljeni u Belgiji, čija deca prebivaju u Jugoslaviji, imaju pravo na dodatak na decu, isključujući specijalni ili uvećani dodatak predviđen belgijskim zakonodavstvom.

Administrativni sporazumi odrediće kategorije dece korisnika, uslove za pružanje i visinu dodataka na decu, kao i periode za koje se ovi dodaci priznaju.

3. Belgijski radnici zapošljeni u Jugoslaviji a čija se deca vaspitavaju u Belgiji imaju pravo na dečji dodatak prema jugoslovenskim zakonima

Glava VI

NESREĆE NA POSLU

Član 24.

Odredbe sadržane u zakonodavstvu jedne od Zemalja ugovornica, bilo da to zakonodavstvo obezbeđuje naknadu štete, bilo da ponovo određuje vrednost priznatih davanja, bilo da priznaje davanja za iznemoglost, čak i delimičnu, koje ograničavaju pravo stranaca ili ističu protiv ovih gubitak prava usled mesta prebivanja neće se primeniti na državljane druge zemlje ugovornice kad ovi zahtevaju svoje pravo na primanje naknada, invalidnina, penzija ili otpremnina (kapitala).

Međutim, davanja čije je dodeljivanje uslovljeno potrebom, priznavaće se samo na teritoriji zemlje koja je obavezna na ta davanja.

Član 25.

Svaka nesreća na poslu koja zadesi jugoslovenskog radnika u Belgiji ili belgijskog radnika u Jugoslaviji, a koja je prouzrokovala ili može da prouzrokuje bilo smrt, bilo trajnu nesposobnost, potpunu ili delimičnu, mora biti prijavljena od strane poslodavca ili nadležnog organa mesnom nadležnom konzularnom predstavništvu zemlje čiji je unesrećeni državljanin.

Glava VII

PROFESIONALNE BOLESTI

Član 26.

Zahteve za naknadu štete, koja je nastala usled profesionalnih bolesti, kad zainteresovano lice prebiva van one zemlje koja se smatra da treba da snosi teret davanja, prima odgovarajući nosilac osiguranja druge zemlje, oni moraju biti podneti u rokovima, predviđenim zakonodavstvom zemlje koja se smatra da je obavezna na davanja, i sačinjeni od strane nosioca osiguranja, koji je zahtev primio, na način propisan zakonodavstvom te zemlje.

Član 27.

1. Da bi se ocenio stepen stalne nesposobnosti prouzrokovane nesrećom na poslu ili profesionalnim oboljenjem prema belgijskom ili jugoslovenskom zakonodavstvu nesreće na poslu ili profesionalna oboljenja koji su ranije nastali pod zakonodavstvom druge zemlje, uzimaju se u obzir kao da su nastali pod zakonodavstvom prve zemlje.

2. Ako u slučaju pogoršanja profesionalnog oboljenja radnik, koji je uživao ili koji uživa naknadu zbog profesionalnog oboljenja prema zakonodavstvu jedne od dve zemlje ugovornice, podleže pravu na davanje zbog profesionalnog oboljenja iste prirode na osnovu zakonodavstva druge zemlje, primenjuju se sledeća pravila:

a) ako radnik nije obavljao na teritoriji ove poslednje zemlje posao koji bi mogao da prouzrokuje profesionalno oboljenje ili da ga pogorša, ustanova

osiguranja prve zemlje dužna je na svoj teret da snosi davanja prema svom sopstvenom zakonodavstvu, vodeći računa o pogoršanju,

b) ako je radnik takav posao obavljao na teritoriji ove poslednje zemlje, ustanova osiguranja prve zemlje dužna je da pruža davanja prema sopstvenom zakonodavstvu, ne vodeći računa o pogoršanju; ustanova osiguranja druge zemlje isplaćuje radniku dodatak čija se visina određuje prema zakonodavstvu druge zemlje i odgovora povećanju stepena radne nesposobnosti.

Glava VIII

ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA NESREĆU NA POSLU I PROFESIONALNE BOLESTI

Član 28.

Ako zakonodavstvo jedne od Zemalja ugovornica uslovljava visinu davanja u novcu iz osiguranja u slučaju nesreće na poslu i profesionalnih bolesti trajanjem osiguranja, nosilac osiguranja obavezan na davanja, prilikom određivanja prava na davanju u novcu, vodeći računa o periodima osiguranja navršenim u obema Zemljama ugovornicama, saglasno odredbama člana 17. ove Konvencije.

Glava IX

POTPORE U SLUČAJU NEZAPOSLENOSTI

Član 29.

Radnici i sa njima izjednačena lica koji pređu iz Belgije u Jugoslaviju ili obratno, imaju u slučaju nezaposlenosti bez svoje volje u zemlji, njihovog novog mesta rada pravo na potporu po zakonodavstvu te zemlje, ukoliko:

- 1) su u toj zemlji bili u radnom odnosu ili na radu koji je s njim izjednačen;
- 2) ispunjavaju uslove koji se traže za uživanje davanja prema zakonodavstvu zemlje njihovog novog mesta rada, uzimajući u obzir periode članstva u osiguranju zemlje koju su napustili i period posle njihovog stupanja u članstvo osiguranja u zemlji njihovog novog mesta rada.

Glava X

POSMRTNA NAKNADA

Član 30.

Radnici i lica sa njima izjednačena, koji pređu iz Belgije u Jugoslaviju, ili obratno, imaju pravo na posmrtnu naknadu koja je predviđena zakonodavstvom zemlje njihovog novog mesta rada, ukoliko:

- 1) su u toj zemlji bili u radnom odnosu ili na radu koji je sa njim izjednačen;

2) ispunjavaju uslove koji se traže za uživanje davanja prema zakonodavstvu zemlje njihovog novog mesta rada uzimajući u obzir period članstva u osiguranju u zemlji koju su napustili i period posle stupanja u članstvo osiguranja u zemlji njihovog novog mesta rada.

Član 31.

1. Ustanova zemlje osiguranja dužna je da prizna posmrtnu pomoć prema zakonodavstvu koje ona primenjuje i u slučaju kad korisnik prebiva na teritoriji druge zemlje ugovornice.

2. U slučaju smrti lica koje uživa starosnu ili invalidsku penziju ili naknadu na ime invalidnosti od nadležnih ustanova osiguranja obe zemlje ugovornice na osnovu sabiranja perioda osiguranja posmrtnu pomoć dužna je da pruži nadležna ustanova osiguranja one zemlje u kojoj je radnik bio poslednji put osiguran ako su, uzimajući u obzir ukupne periode, ispunjeni uslovi koje propisuje zakonodavstvo te zemlje.

U slučaju smrti lica koje uživa starosnu penziju od ustanove samo jedne od zemalja ugovornica ili naknadu zbog povrede na radu ili profesionalne bolesti prema belgijskom ili jugoslovenskom zakonodavstvu posmrtnu pomoć je dužna da pruži nadležna ustanova one zemlje koja daje penziju ili naknadu ako su ispunjeni uslovi koje propisuje zakonodavstvo te zemlje

Deo III

OPŠTE I RAZNE ODREDBE

Glava I

Međusobna administrativna pomoć

Član 32.

1. Vlasti kao i ustanove socijalnog osiguranja odnosno socijalnog obezbeđenja dveju Zemalja ugovornica pomagaće se međusobno u istoj meri kao da se radi o primeni njihovih vlastitih osiguranja.

Administrativni sporazumi odrediće vlasti i ustanove svake od Zemalja ugovornica koje će biti ovlašćene da međusobno opšte kao i da centralizuju zahteve zainteresovanih lica i isplatu davanja.

2. Ove vlasti i ustanove moći će u istom cilju subsidijarno pribеći intervenciji diplomatskih i konzularnih organa druge zemlje.

3. Diplomatski i konzularni organi jedne od dveju zemalja mogu neposredno intervenisati kod upravnih vlasti i kod domaćih ustanova socijalnog osiguranja odnosno socijalnog obezbeđenja druge zemlje, u pogledu prikupljanja svih obaveštenja potrebnih za odbranu interesa njihovih državljana.

4. Diplomatske i konzularne vlasti jedne od dve zemlje ugovornice mogu, na svoje traženje, da se kao punomoćnici državljanima zemlje koju predstavljaju, obraćaju sudovima druge zemlje i da preduzimaju zaštitu interesa tog državljanina pred tim sudovima.

5. Radi primene ovog člana, kao i čl. 33, 34. i 35. izraz "sudovi" označava administrativne sudove nadležne za socijalno osiguranje.

Član 33.

1. Korišćenje oslobođenja od svih vrsta dažbina i konzularnih taksa predviđenih zakonodavstvom jedne od zemalja ugovornica za podneske koji se upućuju vlastima, ustanovama ili sudovima te zemlje proširuje se i na odgovarajuće podneske koji se upućuju radi primene ove konvencije vlastima, ustanovama ili sudovima druge zemlje.

2. Sva akta, dokumenta i bilo koje druge pretstavke koje se upućuju radi izvršenja odredaba ove Konvencije oslobođeni su zvanične overe koju vrše diplomatska i konzularna predstavništva.

Član 34.

Saopštenja, koja upućuju, radi primene ove Konvencije, korisnici te Konvencije ustanovama socijalnog osiguranja, vlastima i sudovima jedne od zemalja ugovornica nadležnim u predmetu socijalnog osiguranja, biće sastavljene na jednom od službenih jezika jedne ili druge zemlje.

Član 35.

Zahtevi i žalbe koji moraju biti podneti u određenom roku vlastima, ustanovama ili sudovima jedne od zemalja ugovornica nadležnim za primanje tih zahteva i žalbi u predmetu socijalnog osiguranja, smatraće se da su blagovremeno podneti ako su u istom roku dostavljeni odgovarajućim vlastima, ustanovama ili sudovima u drugoj zemlji. U tom slučaju ta poslednja vlast, ustanova ili sud dužna je da bez odlaganja dostavi te zahteve i žalbe.

Član 36.

1. Vrhovni upravni organi država ugovornica utvrdiće neposredno bliže mere za sprovođenje ove Konvencije, ukoliko te mere zahtevaju njihovu međusobnu saglasnost.

Isti državni organi saopštavaće jedan drugome blagovremeno izmene koje nastupe u zakonodavnim i drugim normativnim aktima njihove zemlje u pogledu uređenja nabrojanih u članu 2 .

2. Nadležni državni organ odnosno službe svake od Zemalja ugovornica saopštavaće jedni drugima i ostale odredbe donete radi izvršenja ove Konvencije na području svoje zemlje.

Član 37.

Kao vrhovni upravni organi u svakoj državi ugovornici, u smislu ove konvencije, smatraju se:

- u Belgiji ministar socijalnog staranja,
- u Jugoslaviji Savezni savet za rad.

Glava II

RAZNE ODREDBE

Član 38.

1. Ustanove koje su obavezne na isplatu socijalnih davanja u smislu ove Konvencije izvršavaće valjano svoje obaveze isplatom u novcu svoje zemlje.

U slučaju kad bi u jednoj od Zemalja ugovornica bile donete odredbe o ograničenju deviznog prometa, biće odmah preduzete mere uz saglasnosti obeju Vlada, u cilju da se, saglasno odredbama ove Konvencije, obezbedi transfer dužnih iznosa s jedne i s druge strane.

2. Ustanova koja je obavezna na isplatu invalidnine ili penzije čiji je mesečni iznos manji od određene sume, na osnovu obične razmene pisama između vrhovnih upravnih organa dveju Zemalja ugovornica može pomenute invalidnine i penzije isplaćivati tromesečno, polugodišnje ili godišnje.

Ona može, isto tako, otkupiti isplatom iznosa koji predstavlja njihovu kapitalnu vrednost, invalidnine ili penzije čiji je mesečni iznos manji od određene sume, kao što je predviđeno u prethodnom stavu.

Član 39.

U slučaju kad zainteresovana lica uživaju davanja po osnovu nesposobnosti za rad koja je već bila ustanovljena u zemlji koja je obavezna na to davanje, konstatacije koje su izvršene od strane ustanove socijalnog osiguranja zemlje prebivališta moći će se uzeti u obzir kod ponovnog ispitivanja prava na ta davanja.

Član 40.

Formalnosti koje bi zakonski ili drugi propisi jedne od Zemalja ugovornica mogli predvideti za isplatu davanja, odobrenih od strane njenih ustanova socijalnog obezbeđenja kad se isplata ima vršiti van vlastite teritorije, primeniće se takođe za lica koja su korisnici tih davanja po osnovu ove Konvencije, pod istim uslovima kao na sopstvene državljane.

Član 41.

1. Sve teškoće u vezi sa primenom ove Konvencije rešavaće sporazumno vrhovni upravni organi Država ugovornica.

2. U slučaju da se tim putem ne može doći do odluke, spor treba da se reši na osnovu arbitražnog postupka koji će biti organizovan sporazumom između Vlada. Arbitražni organ treba da reši spor prema osnovnim načelima u duhu ove Konvencije.

Član 42.

1. Ova Konvencija biće ratifikovana, a ratifikacioni instrumenti biće razmenjeni u Briselu što je moguće pre.

2. Ona će stupiti na snagu prvim danom onog meseca koji će slediti razmeni ratifikacionih instrumenata.

3. Davanja po kojima je isplata bila obustavljena primenom odredaba, koje su bile na snazi u jednoj od Zemalja ugovornica, zbog prebivanja ovlašćenika u inostranstvu, isplaćivaće se počev od prvog dana onog meseca koji sledi stupanju na snagu ove Konvencije. Davanja, koja nisu mogla biti priznata zainteresovanim licima usled istog razloga, biće regulisana i isplaćivana računajući od istog dana.

Ovaj stav biće primenjen samo u slučaju ako zahtevi budu podneti u roku od dve godine računajući od dana stupanja na snagu ove Konvencije.

4. Odredbe prethodnog paragrafa primeniće se, takođe, na zahtev zainteresovanih lica, i onda kada na osnovu osiguranih slučajeva nastalih pre stupanja na snagu ove Konvencije nije vršena isplata davanja.

5. Prava jugoslovenskih ili belgijskih državljana kojima su pre stupanja na snagu ove Konvencije, regulisane penzije ili rente iz osiguranja u slučaju starosti, mogu biti revidirane na zahtev zainteresovanih lica.

Revizija će imati za posledicu da se ovlašćenicima priznaju, počev od prvog dana onog meseca koji sledi stupanju na snagu ove Konvencije, ista prava kao da je Konvencija bila na snazi u času regulisanja prava, pod uslovom da takav zahtev bude podnesen u roku od dve godine.

Član 43.

1. Ova Konvencija je zaključena na vreme od godinu dana. Ona će se obnavljati iz godine u godinu, ako ne dođe do otkaza, koji mora biti saopšten tri meseca pre isteka roka.

2. U slučaju otkaza, odredbe ove Konvencije i dalje će se primenjivati na ranije stečena prava, bez obzira na odredbe o ograničenjima koje bi zainteresovane strane mogle predvideti za slučaj boravka osiguranika u inostranstvu.

3. U pogledu prava čije je sticanje u toku s obzirom na periode osiguranja navršene pre dana prestanka važnosti ove Konvencije, odredbe ove Konvencije primenjivaće se pod uslovima koji treba da budu predviđeni zajedničkim sporazumom.

U potvrdu čega, odnosni pomoćnici potpisali su ovu Konvenciju i stavili na nju svoje pečate.

Sačinjeno u dva primerka u Beogradu 1. novembra 1954. godine.

Za Federativnu Narodnu Republiku Jugoslaviju,

Moma Marković, s. r.

ing. Gustav Vlahov, s.r.

Za Vladu Belgije

Georges Delcoigne, s.r.

Leon-Eli Troclet, s.r.